

Miraklet i München

- Gunnar Larsson på Värmlandsturné

- **GONNARR, GONNARR, GONNARR, GONNARRR!**

P O Enquist var Expressens utsände krönikör vid München-OS 1972 och hans skildring av 400 meter medley är en klassiker, som finns återgiven i hans bok "Katedralen i München". P O såg i praktiken inget av loppet. Han var helt fixerad vid att följa sin granne på pressläktaren, Kvällspostens sportchef, Birger Buhre – tillika ledare inom simsporten – och hans förehavanden. Högröd i ansiktet med svetten lackande och på gränsen till hjärtinfarkt hade Buhre, likt en fartygssiren i dimman genom hallens ljudkaos, stött ut orden, hängande över skrivpulpeten. Och så här avslutar Enquist kapitlet:

- E sitter kvar och känner sig melankolisk. Han minns ingenting av loppet. Hur gick det till? På anslagstavlan står nu Gunnar Larsson som ensam segrare. Det måste ha varit ett sevärt lopp.

Så när Gunnar Larsson besökte Karlstad och Kristinehamn i början av februari, fick åhörarna alla tänkbara versioner – Gunnars egen berättelse – Åke Strömmers radioreferat och, givetvis en uppspelning också av TV:s bilder. Synd bara att P O Enquist inte var där, nu kunde han fått hela paketet!

Gunnar Larsson i berättartagen! Välbesökta caféer såväl i Karlstad som i Kristinehamn!

Gunnar växte upp i Malmö i en familj som nästan hade simhud mellan tårna. Båda storasystrarna, som tävlade för Malmöklubben Ran, Karin och Kristina nådde olympisk nivå. Karin OS-debuterade redan 1956 och både hon och "Kisse" ingick 1960 i det svenska lagkapslaget på 4x100 meter fritt där man nådde final och en sjätteplats.

Men strax efter hemkomsten från Rom-OS drabbades familjen av sorg

- Vår mor gick bort den 7 september och där stod vi, pappa Folke - som var heltidsarbetande - och jag och mina två systrar. Jag var bara nio år då. Men simningen blev vår tillflykt.

En som bodde i närheten av Gunnar och som ofta fick hjälpa till med skjuts till och från träningen var Birger Buhre som tillbringade stor tid vid bassängkanten. Gunnar hade dittills simmat för samma klubb som sina systrar, Ran, men nu blev det byte till Birgers förening, Malmö Simsällskap.

- Det påstås att Birger värvade över mig med hjälp av taxiresor och en mjukglass! Taxiresorna kan jag hålla med om – Birger var en flitig kund hos Malmö taxi och ofta fick jag åka med. Men mjukglassen....nej, det stämmer inte!

I Malmö SS fick han så småningom träna under Lars Eric Paulssons ledning. Ett samarbete som utmynnade i Gunnars OS-debut. Mexico City 1968 – då var Gunnar 17 år gammal.

- Invigningen av OS på Aztekastadion, som var mer än fullsatt, över 100.000 åskådare! Många hängde och klängde i belysningsmasterna. En mäktig upplevelse! Mina syrror hade sagt till mig att ha med en regnkappa eller plastskynke under invigningen. Varför berättade dom inte – men jag följde i alla fall uppmaningen. Och när arrangörerna släppte ut massor av fredsduvor, så förstod jag varför. Duvorna var stressade och det nästan regnade duvskit!! Den delen av invigningsceremonin är numera borttagen, men jag räddade i alla fall OS-kostymen tack vare mina systrars råd!

Åttondeplats i lagkappen 4x200 meter fritt nådde inte riktigt nivå med vad systrarna presterat 8 år tidigare, så det fick bli en tändvätska inför framtiden.

Tillsammans med tränaren, Lars Eric Paulsson besökte Gunnar USA efter spelen. Och där fastnade man för Long Beach. Där fanns tränaren Don Gambril och han samlade i sitt team många synnerligen starka simmare. En av dessa var västtysken Hans Fassnacht, som kom att bli en utmärkt sparring för Gunnar under alla träningspass.

- Vi hade simpass både på morgon och kväll varje dag – utom söndag förmiddag, för då skulle man gå i kyrkan. Tillsammans med studierna, så utgjorde det en arbetsvecka på 70 timmar! Och varje träningspass var nästan som en tävling – det var bästa tänkbara konkurrens!

Bara två år senare fick Gunnar skörda de första stora internationella framgångarna. Det var vid EM i Barcelona och inledningsgren var 400 meter fritt – och där var just Fassnacht huvudkonkurrenten.

- Jag öppnade relativt måttfullt och hade negativ splittid, d v s första halvan av loppet gick långsammare än den andra, och det var i finishen jag passerade Fassnacht och kunde erövra min första guldmedalj och dessutom notera världsrekord!

Idrotthistoriska Hörnan

Gunnar Larsson i samtal med Hans "Slampen" Andersson

Det fortsatte i stor stil med ytterligare två guld, varav gullet på 200 meter medley också gav ännu ett världsrekord. På 200 meter fritt blev Gunnar tvåa – vann gjorde äntligen träningskompisen Hans Fassnacht! Och bedriften i Barcelona gav Gunnar Svenska Dagbladets prestigetyngda bragdguld!

Året därpå uppstod problem. Amatörreglerna var hårda och inte minst amerikanska studentidrottsförbundet hade väldigt stränga restriktioner vilket stöd som scholarshipstudenter fick motta från andra än den egna skolan. Gunnar fick stöd av Volvo, som ställde en bil till förfogande i Los Angeles. Trots uttryckligt löfte att detta inte fick användas i reklamsammanhang, så blev det publicitet – och Gunnar blev avstängd från att tävla och missade därmed bl a amerikanska studentmästerskapen.....

Mingel inför caféet med simningens förre Förbundskapten, Thomas Jansson

I publiken lade man märke till Agneta Andersson och Ulrika Knape – båda guldolympier

1972 blev ett gyllene år. München-OS hägrade och Gunnar visste sin kapacitet. Men i inledningen av loppet på 400 meter medley var han långt efter amerikanen Gary Hall, 8 sekunder efter halva distansen! Men Gary Hall hade öppnat för hårt och kroknade. I stället blev det hans landsman Tim McKee som tog spets – och så kom den närmast hysteriska avslutningen.

- Efter målgången tittade jag upp mot resultattavlan och gick ner till min bana, som var nummer fyra, där blinkade en röd markering och där stod bana fyra som etta! Men så kom min svenska lagkamrat, Bengt Gingsjö, och frågade vilken placering jag hade fått. Jag svarade snabbt att ”jag vann”. Då påpekade Bengt att det var två ettor – även bana sju, Tim McKee hade en etta som placering och samma tid, 4.31,98!

Flera minuters olidlig väntan följde. Skulle det bli en omsimning mellan Gunnar och Tim inom blott en timme efter den genomförda finalen? Tim simmade över till Gunnar och var lika undrande han. Utpumpad kom Gunnar med ett förslag:

- Vi sågar itu guld- och silvermedaljerna och svetsar ihop dom och tar varsin. Det blir originella medaljer!
- Ja för tusan!!

Och sekunden senare förkunnas i högtalaren att Gunnar vunnit med TVÅ TUSENDELS SEKUND! Och då glömde Gunnar blixtnabbt sitt förslag.....!

Simningarna i München bjöd senare på såväl misslyckande som framgång. På 400 meter fritt, där Gunnar hade siktet inställt på guld, gjorde han en total missbedömning av farten när han hängde på en holländare som strax före spelen gjort en mycket respektabel tid. Men det gick alldeles för långsamt, och slutade med att finalplatsen gick om intet!

Den sista olympiska distansen var 200 meter medley och där stormade Gunnar fram mot sitt andra OS-guld och nu blev det tillika världsrekord!

- Första OS-dagen i München vann Ragnar Skanåker fripistol. Han är skåning! Senare var det en göteborgstös, Ulrika Knape som vann höga hopp och jag tog mina två guld. Så av Sveriges fyra OS-guld i München gick tre till Skåne!!

Gunnar konstaterade detta faktum med ett belåtet smackande!

Simkarriären fortsatte ett år till. Och att det bara blev ett år hängde samman med att favoritdistansen 200 meter medley ströks från OS-programmet inför spelen 1976. Dessutom var pappa Folke sträng i sina förmaningar:

- Du måste skaffa dig ett yrke. Du kan inte leva på simningen!

Men det blev ett år till! Internationella Simförbundet – FINA – hade beslutat införande av Världsmästerskap – och de första skulle avgöras i Belgrad 1973!

- Det såg egentligen inte alls bra ut inför mästerskapen. Blott ett par veckor före Belgrad sam jag 200 medley på 2.14.....men Svenska Simförbundet hjälpte mig att åka till Barcelona, där Lars Eric Paulsson nu var verksam. Samma bassäng, som jag hade så positiva minnen av från 1970. Och Lars Eric lyckades verkligen locka fram det bästa ur mig!

I Belgrad blev det ånyo guld på favoritdistansen, visserligen någon sekund långsammare än i München året innan, men på bara ett par veckor hade han förbättrat sig med 6 sekunder!

Kjell Fredriksson, Kjell-Åke Andersson och Ulf Lönnqvist -Rune Nilsson och Gunnar Larsson

Gunnar Larsson framhöll Lars Eric Paulssons betydelse för VM-guldet!

22 år gammal drar sig Gunnar tillbaka från sin aktiva karriär. Nu var det den civila som gällde!

- Jag tog min examen vid GIH och blev gymnastikdirektör! Och det blev Västerås för mig efter examen. Där jobbade jag som gymnastiklärare, men verkade också som tränare inom simningen. Dessutom blev jag värvad till Radiosporten som expertkommentator. Det var Åke Strömmer och Bosse Gentzel som rekryterade mig! Det uppdraget fortsatte jag med ända till Aten-OS 2004! 31 säsonger!!

Efter idrottslärartiden gav sig Gunnar in i näringslivet och drev som franchiseföretagare två McDonaldsrestauranger i Eskilstuna.

Och på senare år har vi sett Gunnar i TV-rutan i Mästarnas Mästare – SVT:s uppskattade program där gamla idrottsstjärnor träffas, umgås, berättar minnen och tävlar i lekfulla, nåja, tävlingsmoment.

- Långa dagar – och man hade en kamera i ansiktet från klockan 7 till klockan 23. Varje avsnitt tog två dagar att spela in. Det var ändå avspänt och trevligt. Så kom tävlingsmomenten – och där var tidsprogrammet inte så tydligt angivet som man var van vid från den aktiva tiden. Men det var ju så avslappnat....tills startskottet small – då kom tävlingsdjävulen ofelbart fram hos oss alla! Visst blev det ett minne för livet och positivt att TV på ett så trevligt sätt lyfte fram de idrottsliga prestationer vi gjort under våra karriärer – för det var ju dessa prestationer som gav oss platsen i programmet!

Och avslutningsfrågan blev – tjänade du några pengar på din idrott?

- Nja, jag fick efter OS ett sponsorkontrakt med Gillette. Dom tog en bild där jag stod och rakade benen. Det gav mig 25.000 kronor. Och efter min karriär gjorde jag reklam för en deodorant, Brut. Jag fick en flaska + 5.000 \$. Jag tror jag har kvar flaskan än – den luktade hemskt!

Stora åhörarskaror hade mött upp både i Karlstad på onsdagen och i Kristinehamn på torsdagen. Och under onsdagen var det stor invigning av Idrottshistoriska Hörnan på Seniorernas Hus. En såväl välvillig som generös donation från Sveriges Centralförening för Idrottens främjande (SCIF), där Gunnar är en av styrelsemedlemmarna! Där i hörnan kan man nu avnjuta 650 klassiska idrottsögonblick sammanställda av Jens Lind. Från OS 1908 fram till Charlotte Kalla! Och passande nog var det Gunnar, som tillsammans med ordföranden i SCIF, tidigare idrottsministern Ulf Lönnqvist, klippte det blågula bandet under invigningsceremonin, som föregick caféet!

Ulf Lönnqvist och Gunnar Larsson klipper bandet till Idrottshistoriska Hörnan

Och, som sig bör, var det hedersledamoten i VIS, Kjell Fredriksson, som uttryckte föreningens tack till Sveriges Centralförening för Idrottens Främjande, här representerade av Gunilla Lydén och Ulf Lönnqvist, för den storstilade gåvan!

Text: Anders Borgström; Foto: Lennart Fernqvist.